

ע"פ 953/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 953/15

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בת"פ 54175-10-13, מיום 24.12.2014, שניתן על-ידי כב' השופטת ו' מרוז - סג"נ

תאריך הישיבה: כ"ז באדר התשע"ה (18.3.2015)

בשם המערערת: עו"ד לינור בן אוליאל

בשם המשיב: עו"ד ראיס אבו סייף

פסק-דין

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בת"פ 54175-10-13, שניתן על-ידי כב' השופטת ו' מרוז - סג"נ, מיום 24.12.2014.
2. ענייננו הוא בפרשה, אשר במסגרתה הואשם המשיב ו-15 נאשמים נוספים, בביצוע עבירות נשק מרובות.
3. המשיב הורשע, על יסוד הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן, כמפורט להלן: 3 עבירות של סחר בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); 3 עבירות של נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין; ו-2 עבירות של עסקה אחרת בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין.
4. בעקבות הרשעתו בדין, נגזרו על המשיב העונשים הבאים: 7 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המשיב, כל עבירה בה הורשע; וקנס בסך של 5,000 ₪, או 45 ימי מאסר תמורתו.

עובדות כתב האישום המתוקן

5. כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המשיב, כולל שישה אישומים. על-פי עובדות האישום הראשון, רכש א.ע. (להלן: ח.) כלי נשק, מסוג שאינו ידוע, מאדם אחר, תמורת סכום של 5,500 ₪. עובר ליום 20.6.2013, העביר ח. את הנשק למשיב, וסיכם עמו כי ימכור את הנשק לאחר, שזהותו אינה ידועה למערערת. ביום 20.6.2013, מכר המשיב את הנשק, תמורת סכום של 6,000 ₪.

במסגרת האישום השני נטען, כי ביום 25.6.2013, סמוך לשעה 12:36, התקשר א.ב. (להלן: ב.), אל ח. וביקש לרכוש ממנו נשק. בהמשך היום, התקשר ח. אל ב., והציע לו לרכוש נשק מסוג "קלאצ'ניקוב", תמורת סכום של 23,000 ₪. את הקלאצ'ניקוב ושתי מחסניות תואמות, רכש ח. מאדם בשם נ.נ. (להלן: ג.), שהוא עצמו קיבל את הנשק מאדם אחר (להלן: האחר), שזהותו אינה ידועה למערערת. ביום 26.6.2013, נתגלתה תקלה בנשק, ולפיכך ביקש ח. מנ. לדאוג לתיקונו של הנשק, או להחליפו בנשק אחר. סוכם, כי המשיב ייסע ברכב עם ח., ומאחוריהם ייסע האחר עם הנשק. בהמשך הערב, נסעו השלושה, בהתאם לתכנון, לקלקיליה ומסרו לנ. את הנשק.

בבסיס האישום השלישי, עומדת עסקה נוספת בנשק, שעשה ח. עם אחר, אשר במסגרתה התבקש המשיב להעביר לאחר אקדח מסוג "יריחו", לצורך שימוש באירוע חתונה. בהתאם לסיכום, העביר המשיב לאחר את האקדח, ולאחר שבוצע הירי באקדח, החזיר האחר למשיב את האקדח, אשר הוסתר על ידו.

על-פי האישום הרביעי, ביום 7.7.2013, בשעות הערב, ובתיאום עם ח.ה., שוחח המשיב עם מ.ס. (להלן: ס.). והציע לו לרכוש מהם אקדח, בעלות של 6,800 ₪. בהמשך, ולבקשת ח.ה., עדכן המשיב את ס. כי מחיר האקדח עלה לכדי 8000 ₪. משבוצעה העסקה, מסר ס. לח.ה. כי הוא יעביר לו את הכסף בהמשך, בתמורה לאקדח, כפי שסוכם.

מעובדות האישום החמישי עולה, כי ביום 28.7.2013, התקשר המשיב אל ח.ה. והשניים סיכמו ביניהם כי ח.ה. ישיג אקדח עבור קונה, אשר זהותו אינה ידועה למערערת. ביום 29.7.2013, מכר המשיב לקונה, בהתאם לסיכום עם ח.ה., את האקדח תמורת סכום של 7,000 ₪. הקונה העביר למשיב סכום של 5,400 ₪, והשניים קבעו כי יתרת הסכום תועבר בהמשך.

במסגרת האישום השישי, נטען כי ביום 31.7.2013, התקשר ח.ה. למשיב וביקש ממנו שייגש להביא נשק שנרכש מנ.ה., אשר הוחבא במקום מסתור, ונתגלתה בו תקלה. בסמוך לשעה 23:53, העביר המשיב לח.ה. את הנשק.

6. יצויין, כי הסדר הטיעון, שבמסגרתו הוגש כתב האישום המתוקן, לא כלל הסכמה לעניין העונש.

גזר דינו של בית משפט קמא

7. בפתח גזר דינו, עמד בית משפט קמא על עיקרי תסקיר מבחן שהוגש בעניינו של המשיב. מהתסקיר עולה כי המשיב הינו כבן 19 שנים, ובעת ביצוע העבירות, מושא כתב האישום, היה קטין כבן 17.5 שנים. נאמר בתסקיר, כי המשיב הוא בן למשפחה נורמטיבית, שנקלעה למצב כלכלי דחוק ביותר. לאורך השנים, גילה המשיב התנהגות תקינה בבית הספר, הגם שנעדר רבות מספסל הלימודים והישגיו הלימודיים תוארו כנמוכים. עם סיום לימודיו, החל המשיב לעבוד בעבודות מזדמנות, והשקיע את זמנו בגידול סוס, שרכש לו אביו. שירות המבחן התרשם, כי מדובר בצעיר מופנם, בעל ביטחון עצמי ודימוי עצמי נמוכים, אשר קל להשפיע עליו. כחלק מתוכנית טיפולית שהותוותה עבור המשיב, הוא החל לעבוד במספרה, בפיקוח דודו, וביצע את המוטל עליו בנאמנות ובמסירות. המשיב גם שולב בקבוצה טיפולית, והשלים את הטיפול בהצלחה, תוך שהוא מקבל אחריות, ומביע חרטה וצער על מעשיו. שירות המבחן התרשם, כי סיכויי המשיב להשתקם הינם טובים. לצד זאת, הדגיש שירות המבחן כי על המשיב להתמיד בטיפול, על מנת לחזק את כוחותיו הרגשיים החלשים. לפיכך, ובשים לב לחומרת העבירות שביצע, המליץ שירות המבחן להשית על המשיב עונש מרתיע בדמות עבודות שירות, אשר נושא עמו גם פן טיפולי, וזאת לצד הטלת מאסר על תנאי וצו פיקוח למשך שנה, אשר במהלכה ימשיך המשיב בטיפול השיקומי.

8. בטיעוניה לעונש, טענה המערערת, כי מכתב האישום עולה שחלקו של המשיב בפרשה לא התמצה בשליחות בלבד, והגם שאין מדובר בנאשם העיקרי, תפקידו של המשיב בפרשה היה דומיננטי למדי. לשיטתה של המערערת, נוכח ריבוי העבירות שביצע המשיב וחומרתן היתרה, יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני צרכי שיקומו של המשיב. נטען בנוסף, כי פער הגילאים בין ח.ה. למשיב אינו משמעותי, ועל כן אין לקבל את הטענה, לפיה ח.ה. השפיע על המשיב לבצע את העבירות, מושא כתב האישום. לפיכך, ביקשה המערערת כי יושתו על המשיב 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד הטלת מאסר מותנה וקנס כספי.

מנגד, טען בא-כוח המשיב, כי אין כל דימוין בין המשיב לנאשמים האחרים בפרשה, וזאת לנוכח גילו הצעיר של

המשיב, וחלקו השולי בפרשה. הסנגור עמד על נסיבותיו האישיות של המשיב, שאינן מן הקלות, וביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, שלא להשית על מרשו עונש מאסר לריצוי בפועל. בנוסף, ביקש הסנגור מבית משפט קמא שלא להטיל על המשיב קנס כספי, לאור מצבה הכלכלי הרעוע של משפחתו.

9. בגזר דינו, הדגיש בית משפט קמא את החומרה הגלומה בעבירות נשק, ואת "הסכנה לציבור על שום הפוטנציאל הקטלני שבנשק, המועבר מיד ליד באופן בלתי מבוקר". בית המשפט ציין, כי יש לייחס חומרה יתירה לעובדה שחלק מכלי הנשק לא אותרו עד עצם היום הזה, ופוטנציאל הנזק עדיין טמון בהם. אשר למעמדו של המשיב בפרשה, ציין בית המשפט, כי אף שהוא לא היווה את "הרוח החיה" בביצוע העבירות, היה למשיב תפקיד מוחשי וממשי בביצוען. בית משפט קמא התחשב לקולה בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובכלל זאת: קטינותו של המשיב; עברו הפלילי הנקי; משפחתו התומכת; קבלת האחריות והחרטה שהביע על מעשיו; והירתמותו להליך הטיפולי. לאחר זאת, השית בית משפט קמא על המשיב את העונשים המפורטים בפסקה 4 לעיל.

הערעור על חומרת העונש

10. המערערת גורסת, כי העונש שהושת על המשיב חורג לקולה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מסוג זה. לטענתה, שגה בית משפט קמא בהשיתו על המשיב עונש מאסר "סלחני ומופרז לקולה ביחס למעשיו ולמסוכנות לציבור הנובעת מהן". לשיטת המערערת, יש להשית על המשיב עונש מאסר משמעותי ולהחמיר גם בשיעור הקנס שהוטל עליו. לטענת המערערת, העונש שהוטל על המשיב פוגע בעקרון אחידות הענישה, ו"אינו משקף נאמנה את חומרת העבירות בהן הורשע, את מספרן ואת פוטנציאל הנזק הגלום בעבירות נשק". עוד נטען, כי בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לכך שריבוי העבירות שבוצעו על-ידי המשיב מלמד "על דפוס של התנהגות עבריינית מתמשכת". המערערת הוסיפה וטענה, כי בית משפט קמא לא נתן ביטוי לעובדה כי עבירות הנשק בוצעו, בין היתר, תוך מעבר אל שטחי הרשות הפלשתינאית, "נתון שיש בו להגביר את הסיכון הפוטנציאלי לפגיעה באזרחי ישראל".

11. במסגרת הדיון בערעור, חזרה עו"ד לינור בן אוליאל, אשר ייצגה את המערערת, על עיקרי הדברים שהופיעו בהודעת הערעור. עו"ד בן אוליאל, התייחסה בעיקר לריבוי העבירות בהן הורשע המשיב, ולעונשו המקל של המשיב ביחס לעונשים שנגזרו על נאשמים אחרים בפרשה.

תגובת המשיב

12. המשיב, אשר יוצג על-ידי עו"ד ראיס אבו סייף, טען כי לא נפלה כל טעות בגזר דינו של בית משפט קמא, המצדיקה את התערבותנו. עו"ד אבו סייף ציין, כי עולה מכתב האישום שהמשיב לא פעל באופן עצמאי, אלא שימש ככלי שרת בידי הנאשמים האחרים. עוד נטען, כי המשיב הודה במיוחס לו, וסייע למשטרה בפיענוח מילות הקוד שנקלטו בהאזנות הסתר, שבוצעו במהלך החקירה. בנסיבות אלה, סבור עו"ד אבו סייף, כי בית משפט קמא לא חרג ממדיניות הענישה המקובלת, ובודאי שאין מדובר בחריגה קיצונית המצדיקה התערבותה של ערכאת הערעור.

12. לקראת הדיון בערעור, הוגש לעיונו תסקיר מבחן עדכני בעניינו של המשיב וממנו עולה, כי מיום מתן גזר הדין ועד לקליטתו של המשיב בכלא, הוא עבד במחיצת אביו, ניתק את קשריו החברתיים עם גורמים שליליים, ושהה לרוב בביתו. שירות המבחן ציין, כי המשיב מבטא שאיפה לקיים אורח חיים נורמטיבי עם שחרורו מהכלא, וכי בכוונתו לעבוד במפעל למחזור פסולת בניין, לכשישחרר. עוד ציין, כי המשיב הביע מוטיבציה להשתלב בתוכניות החינוך והטיפול, במסגרת הכלא, ונמצא בשלבי קליטה ומיון ראשוניים. שירות המבחן התרשם, כי לא חל שינוי מהותי במצבו של המשיב מיום מתן גזר הדין "אם כי, נראה כי התובנות שלו, המובילות לדרך של שינוי ושיקום, מופנמות". לפיכך, המליץ שירות המבחן להותיר את גזר הדין על כנו.

דיון והכרעה

13. המשיב הורשע, בהיותו קטין, בביצוע עבירות נשק מרובות. על החומרה היתירה הגלומה בביצוע עבירות נשק, עמדה השופטת ע' ארבל, בע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (14.7.2013):

"להעברתם של כלי נשק מיד ליד באופן בלתי חוקי, ללא פיקוח או בקרה, עלולות להיות השלכות הרות אסון. פעילות עבריינית כזו יכולה להוליד תוצאות קשות ועל כן היא מהווה סיכון ממשי לשלמו של הציבור. לאור החומרה שבעצם החזקת הנשק, ונוכח היקפן המתרחב של עבירות הנשק וזמינותן, מסתמנת בפסיקה מגמה של החמרה בענישה בעבירות נשק שמטרתה מיגור התופעה, מגמה לה אני שותפה מלאה [...]

במקרה דנן אף מדובר בסוג נשק אשר יש בכוחו להביא להרג אדם, בין אם למטרות פליליות או למטרות לאומניות. נתון זה מלמד על פוטנציאל הנזק הטמון בעבירה".

ככלל, ובהתאם למגמה המסתמנת בפסיקתו של בית משפט זה, יש להשית עונשי מאסר ממושכים על נאשמים המורשעים בביצוע עבירות נשק (ראו, למשל, ע"פ 8488/11 חליל נ' מדינת ישראל (5.11.2012); ע"פ 9373/10 יתד נ' מדינת ישראל (14.9.2011); ע"פ 5380/06 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.5.2011)).

14. בעניינו, מדובר במשיב שהיה קטין במועד ביצוע העבירות, וכאשר עסקין בגזירת עונשו של קטין, יש ליתן "משקל ראוי לשיקולים של שיקומו" (סעיף 1א לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971). עם זאת, לצד שיקולי השיקום של עבריין קטין, מן הראוי להידרש גם לטיב העבירות שבוצעו; למידת חומרתן; ולאינטרס הציבורי שנפגע. שכן, כבר נקבע כי "קטינות אינה יוצרת חסינות, ולעתים שיקולים של הרתעה, מניעה ותגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי" (ע"פ 8164/02 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 577, 583-584).

15. בנסיבות אלה, הגענו לכלל מסקנה כי העונש שהושת על המשיב סוטה לקולה מרמת הענישה המקובלת בעבירות כגון דא, ומן הראוי לקבל את ערעורה של המדינה ולהחמיר בעונשו של המשיב. עם זאת, רואים אנו להתחשב בנסיבות המקלות שפורטו על-ידי בית משפט קמא, וביניהן: הודאתו של המשיב באשמה; קבלת אחריות והבעת חרטה

על מעשיו; קטינותו של המשיב במועד ביצוע העבירות; ועברו הפלילי הנקי.

16. לנוכח הנסיבות המקלות שפורטו לעיל, ובשים לב לכך שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין שעה שמתקבל ערעור תביעה על קולת העונש, החלטנו לקבל את הערעור ולהעמיד את עונש המאסר לריצוי בפועל על 15 חודשים, בניכוי ימי מעצרו של המשיב. יתר רכיבי גזר הדין יותרו על כנם, ללא שינוי.

ניתן היום, ד' בניסן התשע"ה (24.3.2015).

שופט

שופט

שופטת
